

GASETA DE LES ARTS

1.er MARÇ 1927

DIRECTOR: JOAQUIM FOLCH I TORRES

Any IV.— Núm. 68

El mestre paisatgista Enric Galwey

La GASETA DE LES ARTS es complau avui en retre el seu humil homenatge al mestre paisatgista Enric Galwey. L'exposició que aquest eminentíssim pintor ha celebrat darrerament a les Galeries Arenas ha estat una prova nova i eloqüentíssima de la seva vigoria espiritual i del seu mestratge, ja de molts anys reconegut per l'opinió pública que és interessada en les coses d'art.

No ens cal, doncs, aquí fer una crítica del seu art en concret, els mèrits del qual són descoberts fa estona. El que ens proposem, sí, és l'assenyalar, amb la valor de la personalitat artística d'en Galwey, la seva posició en el nostre petit món artístic.

En Galwey és el successor directe dels fundadors del nostre naturalisme paisatgista. En Galwey és el representant més pur i més autoritzat — per la valor de la seva obra personal — d'aquella tradició del paisatge català fundada per en Lluís Rigalt, vigoritzada per en Martí i Alsina i afinada per Vayreda, l'exquisit. De tota la generació contemporània de Vayreda; de tot l'estol de deixebles d'en Martí que ompliren amb joiosa camaraderia el taller del mestre romàntic, cap com Vayreda pot dir-se còpsador de l'esperit del mestre; cap com ell desenrotllà les conseqüències que el romanticisme instintiu i fogós d'en Martí portava, i en adaptar-les al seu propi temperament, ple de contencions assenyades i de fines i profundes observacions, en Vayreda en féu la llengua viva del seu esperit poètic i delicadíssim i obrí als ulls del nostre món l'espectacle d'una sensibilitat ben catalana. Ni les composicions de l'Armet, un xic teatrals i afectades, ni les espesses i vigoroses pintures d'en Torres Casana, ni la literatura melangiosa i sinceríssima del Modest Urgell dels bons temps, porten, com l'obra de Vayreda, la fibra íntima de la tradició, el pinyol pur del principi de la comunió directa i devota amb la natura, d'on va sortir tot el molt de bo que hi ha entre el molt de dolent de Martí i Alsina.

Vayreda és, doncs, tot i conservant la més pura, la més cristal·lina originalitat d'esperit, el representant de la tradició naturalista; l'arca del principi. Principi que el fortunisme, amb el seu esclat triomfant, empal·lidí els ulls de la nostra gent provinciana, i que les fulgors del

geni que a Roma i a París desplegava les ales de l'ample vol que ens prometia, ben aviat feren invisibles als ulls dels propis artistes.

Res seria més interessant i profitós que un assaig de «vides paral·leles» entre aquests dos homes: Vayreda i Fortuny. L'un sembla la Verge Sàvia, que vetlla en la intimitat casolana al flam de la llàntia petita i tremolosa. L'altre és tot ell un flam abrandat al vent de totes les grandeses. Fortuny és una fornall on tot s'hi fon i d'on tot surt lluminós i refulgent. Vayreda és una ànima amb uns ulls que miren les coses humils de la terra per a dirnos-en la poesia simple i profunda de la seva presència. Vayreda roda com el molí, vora el rec clar, al pas de l'aigua mansa i constant que ve de les fonts pures de la terra. Fortuny és una auto-impulsió, i no hi ha més força motriu per ell que la

que porta a dintre. Entre ambdós, la glòria naturalment sel'endú Fortuny.

I no fou la petita gent de la terra la qui es va enlluernar amb la glòria del geni de Fortuny, no: crítics i artistes eminents, tots en sentiren la fiblada. Els uns escrivint, els altres callant, fent una mena de buid, però interiorment atrets per la meravella del geni. Fora l'Urgell i, naturalment, descomptant en Vayreda, allà van els Tusquets, i els Serra i els Fabrés, tots cap a Roma, tots cap a Fortuny; tots intentant la pintura de gènere, tots agitant la imaginació per a produir qualche cosa simplement genial, pintant, per dir-ho així, «amb la veu gruixuda». I darrera d'ells els «peixi menuti» del «tabletin», espurnejant arreu de Vicària, i l'aquarel·leta veneciana, i el recó insignificant d'eixida, on Fortuny, reduït a res l'interès de l'escenari, es complavia en demos-

trar que la valor d'un quadre és la pintura, i on, naturalment, sense pintura no hi havia cap solta...

Es portentosa la desorientació que l'esclat de Fortuny va produir entre els seus contemporanis i entre la generació posterior. A Belles Arts mentre ordenàvem el Museu d'Art Modern, la col·locació de les obres seguint un ordre paral·lel d'èpoques i d'escoles, va anar com una seda fins a arribar a Fortuny. Abans d'ell tot s'agrupava amb la relativa precisió i netedat que els fets permeten. Passada la Sala Fortuny vingué el patir. Feia la impressió de que havia esclatat una bomba i que el desordre regnava arreu, tot entorn de l'esclat. Aleshores pensàvem...: Fortuny és certament una glòria, però cal dir-ho, Fortuny va trencar el prestigi d'una tradició, i això, que és pel seu nom una glòria també, fou per a l'art de Catalunya un mal, perquè, de resultes d'aquell enlluernament fortunista, molts artistes de valor es tornaren orbes.

Hem insistit potser més del que s'esqueia en parlar de Galwey, en aquest punt de vista del cas Fortuny, perquè des d'aquest punt de mira es veu interrompre la tradició del nostre naturalisme, i perquè justament un dels mèrits fonamentals de la personalitat d'en Galwey rau en el fet d'ésser ell l'únic de la generació post-fortunista i post-vayrediana que fou fidel a la nostra tradició naturalista. Deixeble de Vayreda, va aprendre les lliçons del mestre en l'aula immensa

i tranquil·la de la plana d'Olot, damunt l'alfombra del prat verd i sota la cúpula dels núvols. Una íntima elegància d'esperit, una tímida interior que té per nom «delicadesa», el va allunyar del taller i de l'esce-nografia d'antiquari. Al costat del mestre es va asseure vora el rec mansoi que ve de les fonts pures de la terra, i quan el mestre va morir ell s'hi quedava i rodava com el molí vora la corrent constant i ininterrompuda. Ell, com Vayreda, fou l'arca que guardà el principi; ell, com Vayreda, sostingué el «cara a cara» amb la natura, mentre per aquí els folklorismes xirois, els humanismes transcendentalistes, l'anecdòtisme, el tema històric i la pintura de «boudoir» feien forrolla; mentre triomfava en els salons de les cases burgeses un pintor d'assump-tes militars i un altre de noies guapes; mentre, oblidada la pura tradició

El mestre paisatgista Enric Galwey.

nostra i desencantats dels esforços inútils per arribar a l'inalcansable Fortuny, els nostres artistes feien una viu-viu tristoia, Galwey conservava pura la tradició i afermava el principi amb les valors intrínseques del seu art, que tenen totes una naturalesa pura i essencialment pictòrica.

Mireu-se la producció dels mestres del temps d'en Galwey i tot el bo que hi ha en ells, tot el que d'ells quedarà afirmant la glòria indiscutible de llurs noms, és el que hi ha de naturalisme. Meyfrèn, quan pinta (que no és, com diu ell molt bé, una mateixa cosa el pintar que el fer quadres), Mas i Fondevila, Baixeras, Llimona, etc..., tots tenen com a base de les seves valors, com a fonament de resistència de les seves obres, i cada un dins la rica varietat de matisos personals que representen, i per des-sota i per damunt dels temes i de les expressions circumstancials de temperament o de moda, el naturalisme nostrat, l'engruna de terra, la mica de perfum de natura; ço, en fi, que ha constituït sempre l'únic tema, l'únic personatge dels quadres d'en Galwey, en els quals no passa mai res més que el batec de poesia de la natura, la palpació íntima, vital i orgànica del paisatge.

I si arriba aquest home a la llum exigent dels nostres dies, venint dels temps, ja llunyadans de la seva joventut, i ens arriba amb la urna a la mà on guarda la reliquia pura i oblidada de la tradició, com no li hem de fer homenatge?... Com no hem de reverenciar aquest esperit fort i modestíssim que ha resistit els embats de totes les modes i ha prosseguit fidel el seu idil·li amb l'oblidada natura?... Nosaltres, gent d'avui, els que girem les teles, com el gira-sol en sa tija, de cara al sol de la moda; nosaltres, gent d'avui, els que fristem per a donar als quadres un xic de qualitat cézanniana com únic ideal; nosaltres, gent d'avui, que especulem en les regions abstractes en cerca de la geometria que porten a dins sense saber-ho elles — les pobres — les coses del món exterior; nosaltres, gent d'avui, que hem reprès assenyadament la única tradició nostra, la tradició fundada per Rigalt, vigoritzada per en Martí, afinada per en Vayreda, conservada intacta per Galwey, com hem de rebre a aquest home?... Com hem de rebre al fidelíssim hereu dels mestres i mestre dels hereus que es van formant?...

Hereu dels mestres i mestre dels hereus: heu's aquí un títol just per a en Galwey; car en Galwey és el mestre d'una generació. Ell no els ha ensenyat d'agafar els pinzells a aquests mestres joves d'avui, però els ha ensenyat l'exemple. La rauxa del modernisme, la fuga

ENRIC GALWEY. — «Amors prematurs.» Galeries Areñas.

del lluminisme, la doctrina del plenarisme: heu's aquí els coixins per on rodolà la seva infantesa. Mentre creixien, mentre aprenien, mentre anaven endins de la veritat de la natura, cadascun amb el seu temperament, cadascun amb les distintives de la seva personalitat, amb agitacions sensualistes més vives, amb frisan-ces objectivistes més fortes, s'anaven acostant cap a Galwey, s'anaven arreglant més cap a la línia de la tradició, s'anaven vertebrant, per dir-ho així, a un sistema, a una sensibilitat nostrada i venien a continuar ço que Galwey lliura de la mort: la tradició dels mestres del vuitcents.

Ben joiós podeu estar-ne, mestre Galwey, i sia aquesta per Vós la millor recompensa que pot ésser-vos donada. Que dessota vostre, en el temps, continuant la línia ininterrompuda de la nostra mica d'història

artística contemporània, hi vegeu créixer gloriósament i arribar a la bella plenitud un art ben nostrat, com és el de la nostra moderna escola de pintors de la natura. Jardí nascut d'aquell pinyol que Vós guardàreu, ara els arbres hi són esponerosos, i els fruits hi maduren lentament i s'hi fan bons, com aquests paisatges cada dia més intensos d'en Pasqual, o com aquests altres cada dia més madurs d'en Colom, o com aquells tan delicats d'en Mallol, o aquells tan esponjosos d'en Carles, o aquells tan fins i precisos del fill Vayreda, i els cada dia més orgànics d'en Labarta, i els Benet, i els Mumburí, i els Mercader, i els que van pujant al darrera, assegurant que aquella tradició que vós heu salvada, ben salvada ha sigut, per a honor i glòria vostra i de la nostra estimada Catalunya.

JOAQUÍM FOLCH I TORRES.

que pinta, car els seus ulls no van més que a la visió i no s'interessaven ni poc ni molt per la veritat intrínseca dels cossos que constitueixen aquella. El seu art és, doncs, una sensació de l'espectacle, no una reflexió de l'esperit damunt la realitat natural, ni un anàlisi d'aquesta veritat, sinó una traducció al ritme humà dels efectes externs de les coses. Aquest ritme humà sovint accelerat exalta d'una manera ampla i saborosa les gràcies de l'espectacle. Cabanyes s'inspira i diu amb un lirisme sà i grandiloqüent sempre la seva visió. Sempre aquesta és granada, amb grans taques dominants, amb grans gestes d'arbres o de veles damunt del cel, tot emportat per un ritme fogós que s'amplifica en un «crescendo» de la més majestuosa i franca marxa. Cabanyes, per tal, posseeix una magnífica disposició espiritual per la gran pintura decorativa, i estem segurs, en dir això, que no li diem res que sia nou per a ell.

Alexandre Cabanyes té, per aquesta mateixa disposició espiritual que hem dit, una filiació artística que l'agermana amb els pintors anglesos, que són, en sa majoria, pintors de l'espectacle i de to grandiloqüent sempre. Constable, Turner, Brangwin, Moira són d'aquesta raça; pintors decoradors els uns per professió, i tots per temperament. Cabanyes hauria d'assajar un arabesc de veles damunt un mur i una cabellera d'albes sol·lades damunt d'un altre i els blaus de la mar i l'or de les postes...

Diem això perquè tot-hora l'esperit que bufa, millor que alena, en les seves teles interessantíssimes sempre, sembla cohibit pels límits del marc. Aquesta pintura, que diria's feta amb un cop de braç ample i entusiasta, en demana més, i el quadre s'acaba amb recança;

ENRIC GALWEY. — «Paisatge de La Garriga.» Galeries Areñas.

ALEXANDRE DE CABANYES. — «Platja de Valldaroca.» Sala Parés.

amb recança pels costats i pels fons, on hom voldria veure els núvols rosats que s'inicien a l'horitzó, encastellar-se més enlaire, i les barques que s'inicien al costat desplegar al vent noves veles, i seguir enllà per les terres ocroses, aquells rosats de les copes agitades dels pins victoriosos, i aquells ritmes únics de soques en el bosc, ratllades de llum de posta que ell ha pintat tantes vegades, i aquell seguir, i seguir en fileres rítmicament fugades, fins a satisfer-se de grandesa, fins a sadollar-se de lírics esburrfaments.

Aquest caràcter que hem assenyalat a la pintura d'en Cabanyes, tal i com ara s'ens presenta, creiem que almenys en part la defineix. La definició intentada ens porta a reconèixer en aquest artista una personalitat ben singular dins el nostre món artístic, car en ella hi des-

cobrim un temperament líric especialment dotat per a exaltar la realitat a la condició superior d'estat ornamental.

El cas de Cabanyes és, per tal, digne de la més gran atenció, i en un recull de l'obra dels nostres artistes no hi pot mancar la seva, que és la demostració d'un esperit que ens atreviríem a dir únic entre nosaltres. Aquest esperit és, d'altra banda, massís i fort, amb tots els trets de la raça, i constant sobretot, fidel a la seva llei, a la qual ha obeït sempre amb una sinceritat i una simplicitat que ompla de simpatia la seva obra.

En aquesta obra d'Alexandre de Cabanyes, que avui ja és nodridíssima, l'avenir hi reconeixerà un aspecte de la nostra moderna pintura que potser en els nostres dies passa més inadvertit del que deuria,

entretinguts com estem tots, un xic massa, en mirar d'aprop la novetat del dia i el que farem demà, la qual cosa ens priva de veure de conjunt el que fan normalment els esperits sincers, que són, al capdavall, els qui faran la història de l'art nostre.

JOAQUIM FOLCH I TORRES.

Lectures

al marge del retorn a l'objecte

Ha aparegut el nombre 12 de *Le roseau d'or*, col·lecció que publica les obres i les cròniques dels millors escriptors catòlics actuals, escriptors de tendències artístiques diferents, sovint oposades, «units, però, per un mateix anhel espiritual, molt superior a tota literatura».

El volum darrerament posat a la venda aplega, sota el nom de *Le gant de crin*, varies notes sobre art i sobre religió degudes a la ploma de Pierre Reverdy. «Notes sobre l'art, que és de l'home — l'home, que és de Déu —, la religió, que suspèn l'home a Déu», diu el mateix Reverdy en un auto-comentari de la seva obra.

Pierre Reverdy, que molts han anomenat el poeta del cubisme, es troba, no obstant, per damunt de sectes i cenacles, i àdhuc alguns superrealistes, no pas precisament pròdigs en elogis, el consideren com el més pur poeta vivent dels nostres temps.

Le gant de crin ha estat exhaurit tot just posat a la venda. La importància dels pensaments que conté és tan considerable, que no sabem resistir a la temptació de transcriure'n alguns. Naturalment, els escollim entre els dedicats a l'art, especialment d'aquesta GASETA:

«La natura és natura, no és poesia. Es la reacció de la natura sobre la complexió de certs éssers que produeix la poesia. La natura no dona ço que dona l'orquestra.»

«L'art que tendeix a apropar-se a la natura s'equivoca de camí, car, si ell anava al final: identificar l'art a la vida, ell es perdria.»

«No cal que l'art sigui com un paràssit de la realitat. A això s'as-

L'eminent pintor Alexandre de Cabanyes

semblen les obres que pretenen o imitar-la, o àdhuc seriosament interpretar-la. L'amor de la realitat suposa l'odi d'aquestes obres i de l'art que les suscita.»

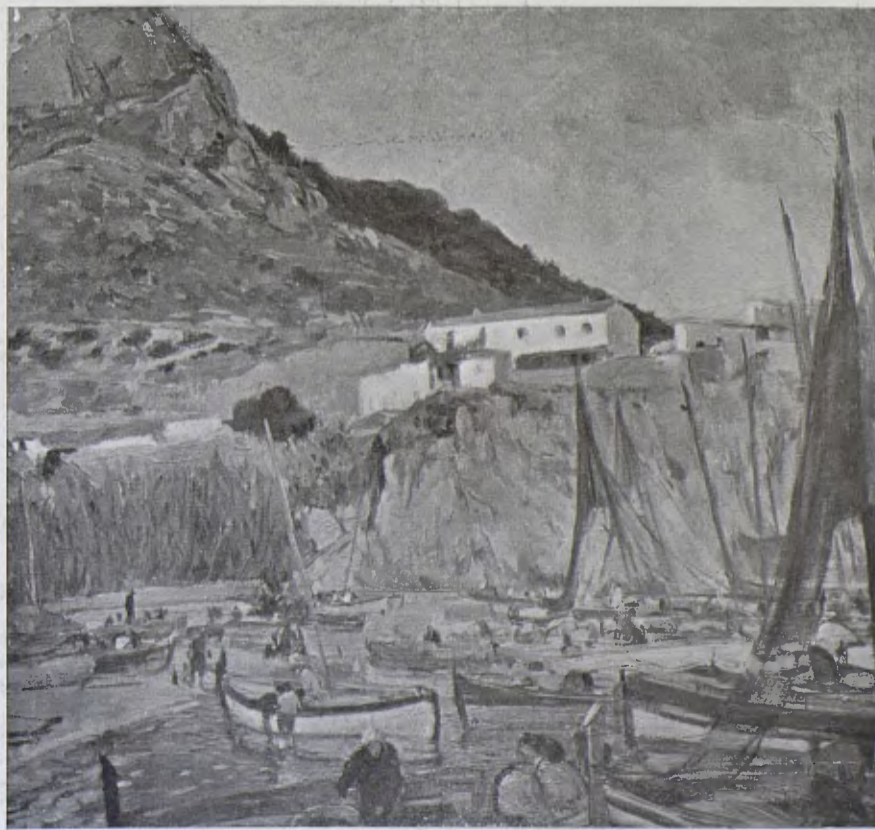
«Imitar de la millor manera possible, és crear de la pitjor manera possible. Es, davant la natura i la matèria, deixar el menor lloc possible a l'esperit.»

«Un esdeveniment real té una intensitat que no igualarà mai l'obra d'art que voldria imitar-lo o donar-ne l'equivalent. L'art haurà, doncs, de proposar una altra mena d'emoció al nostre esperit i a la nostra sensibilitat. No és digne de l'art de subordinar-lo a la realitat material. Perquè l'art mereixi de lligar l'esperit de l'home, cal que el transporti més enllà d'aquesta realitat. Es la noblesa de l'esperit de donar a l'art una realitat pròpia. Així, dins l'art, l'esperit eleva, s'eleva i és elevat. Si ell es subordina a la natura i a la matèria, n'és aixafat.»

«Voler un art més enllà de la realitat sensible no vol dir que hom

«Barques a la platja de Vilanova.» per Alexandre de Cabanyes. Sala Parés.

ALEXANDRE DE CABANYES. — «Costa de Garraf.» Sala Parés.

vol fer perdre a l'art tot contacte amb la realitat. Però, ben al contrari, que l'art s'elevi a l'origen profund i fèrtil de la pura realitat. Mes l'artista sabrà desprendre's d'aquesta realitat sensible que el sollicita, mes la seva obra haurà eficaçment aquest origen amagat de la realitat. I ço que la seva obra tindrà per la seva banda de sensible adquirirà una original i puixant realitat.»

Heu-vos ací unes frases convincents! Que els pocs partidaris del *retorn a l'objecte* que encara pul-lulen dins certes zones del cantonalisme artístic més hermètic i més estret, meditin llargament aquestes paraules, i que es convencin definitivament de què les concepcions completament *terre à terre*, que menaren l'art per viarany d'una baixa vulgaritat exempta d'imaginació, ja no tornaran. Heu-vos ací unes frases que oferim a tots els naturalistes *enragés*, que encara vegeten dins certs medis artístics, estretament localistes! Car, per bé que això sembli impossible, vint-i-cinc anys de reacció antinaturalista no han sabut encara foragitar tots aquells qui s'entesten a copiar servilment la natura, qui s'entesten a imitar lo inimitable, a traduir lo intraduïble, ignorant, com diu Reverdy, «que un esdeveniment real té una intensitat que no igualarà mai l'obra d'art que voldria imitar-lo o donar-ne l'equivalent».

I és que cal posar-se ben bé d'acord sobre això: Lo interessant és de crear i d'inventar, i no pas d'imitar. No perdem mai de vista que el fet artístic té una realitat pròpia que no té res a veure amb el realisme. I l'artista ha de tendir a crear de totes peces un objecte artístic amb vida autònoma, completament independent de tota imitació.

Naturalment, no pretenem afirmar que cal trencar rotundament amb el fet natural. Ja hem vist més

VILADOMAT, escultor. — Estudi de l'estàtua de Sant Francesc, que s'ha d'erigir a Montserrat. Premi en el concurs celebrat amb motiu de les festes del Centenari Franciscà.

amunt que Reverdy constata que ningú no pretén de «fer perdre a l'art tot contacte amb la realitat».

Aquesta realitat, però, ha de servir de trampoli per a saltar dins la realitat artística que és la que interessa. Es a dir: aquella realitat que molts cubistes — André Lhote, Angel Zarraga, entre altres — han anomenat *segona realitat*; que André Breton i Philippe Soupault, després d'Apollinaire, han batejat amb el nom de *superrealitat*; i que Reverdy, tan lluny dels uns com dels altres, ha qualificat de *realitat profunda*: realitat artística que els uns volen filla de la raó, que els altres volen filla de l'instint, que els millors volen filla de la fusió de la raó i de l'instint.

SEBASTIÀ GASCH.

El Saló de les Arts i els Artistes a les Layetanes

L'exhibició col·lectiva d'enguany de «Les Arts i els Artistes» pot considerar-se com una de les manifestacions d'art més importants d'aquesta temporada. Alhora, l'agrupació «Les Arts i els Artistes» es mostra amb una vigoria i una esplendor que recorden els bons temps dels seus inicis.

La importància verament extraordinària d'aquesta exposició, tant des del punt de vista de la valor de les obres exhibides com del que representa aquest nucli d'artistes dins el moviment artístic actual, obliguen a un comentari detingut que apareixerà en el pròxim nombre de la GASETA DE LES ARTS, tot ell dedicat a l'exposició de «Les Arts i els Artistes».

REBULL, escultor. — Estudi d'una estàtua de Sant Francesc. Accésit en el Concurs Franciscà.

MONJÓ, escultor. — Panyella projectista. Maqueta i estudi per a monument a Sant Francesc. Accésit en el Concurs Franciscà.

Maqueta de l'estàtua de Sant Francesc que s'ha d'erigir a Montserrat. Viladomat, escultor. Premi en el Concurs Franciscà.

El monument de Jaume I a Mallorca

Ens plau avui de reproduir el monument al gran rei Jaume I que s'acaba d'inaugurar a Mallorca, obra de l'eminent escultor Enric Clarassó, qui ha donat amb aquesta seva darrera producció una prova de la vigoria de son temperament.

Dalt d'una soclada que recorda per la seva construcció les primitives construccions dels talaiots, o atalies balears, s'alça l'estàtua eqüestre del gran Rei, alçant enlaire la ma destra. Al sòcol del monument, una figura es dressa representant al guerrer balear, oferint un ram de lloren al gran rei Conqueridor.

L'escultura a casa, als jardins i al carrer

(A propòsit de la fundació de la Societat d'Escultors)

S'ha fet pública la constitució a Barcelona d'una Societat d'Escultors que es proposa celebrar un «Saló» anyal d'escultura. La finalitat de la nova entitat és presentar en conjunt una visió del que es produeix a casa nostra en aquest art difícil, i el d'estimular el nostre públic a un major afecte per l'escultura.

Efectivament, el nombrós grup d'amateurs i de col·leccionistes que hi ha avui a Barcelona, proporcionalment, compren molta menys escultura que pintura. En totes les exposicions col·lectives que es celebren els escultors, tot i ésser en ínfima minoria entre els expositors, generalment s'en entornen les obres a casa.

Evidentment, aquí hi ha no pas una qüestió de preferència dels amateurs per la pintura en perjudici de l'escultura, sinó unes qüestions d'ordre pràctic que potsen en molts casos la rutina, contra la qual és precis reaccionar, manté latents més del que caldria.

En primer lloc, l'escultura és materialment més cara que la pintura. Un marbre i un bronze tenen un cost objectiu de manufactura que encareix l'obra considerablement. En segon lloc, l'escultura pesa i fa embalum, i no cap al pis i té unes exigències de llum que també té la pintura, sinó que de les de la pintura s'en passen. Posar una escultura en un interior és sempre una cosa que molesta. Atapeir les parets de quadres és, en canvi, cosa que tothom s'hi veu amb cor. Aquestes petites dificultats han des-acostumat a la gent del gust de l'escultura, i l'amateur no la troba a mancar perquè no en té a casa o n'hi té poca i la té encara en un recó de saló on mai la veu, entre la mitja llum que arriba del balcó.

Aquestes dificultats són, però, poca cosa, al nostre entendre, car aquí teniu els nostres jardins senyorial, el gust dels quals ara s'és propagat en gran manera, mercès a dos o tres jardiniers intel·ligents i a la gran obra dels jardins de Montjuich. On són, però, les escultures en els nostres jardins?... Què hi haurà de més propi que les estàtues per a posar entre les flors, o damunt l'alfombra d'una peça de gassó?...

Evident; evident que el que manca és el gust de l'escultura, i la nova entitat farà bé de difondre'l. Farà bé la nova entitat de muntar un secretariat modest que li faci una llista dels jardins que hi ha a Barcelona amb escultura i dels que hi ha sense escultura. Farà bé de fer una llista dels palaus i estades senyo-

rials on hi ha un gran hall o un pati amb escultura i sense escultura; farà bé de saber, per aquest procediment, a qui cal invitar d'una manera especial a les seves exposicions, i farà bé, sobretot, d'unir a l'exposició anyal que celebri una exhibició de fotografies amb interiors i jardins, d'aquí i de l'estranger, on hi hagi escultura.

No ens escau el paper de donar consells, però no ens sabriem estar de donar aquest als fundadors de la novella Societat d'Escultors. Una exhibició anexa de fotografies de jardins d'Itàlia amb estàtues, de galeries d'escultura, de castells de França i d'Anglaterra, de petits jardinets casolans on canta una fonteta embellida per l'art de l'escultor, d'interiors més modestos, proveïts els murs de petits nínxols on col·locar una estàtua, i sobretot els exemples d'ara: l'escala de can Plandiura amb l'estàtua d'en Casanovas, el jardí d'en Barris amb l'estàtua d'en Casanovas. Les que tingui fetes en Llimona, les que tinguin repartides els nostres mestres de l'escultura pels actuals interiors barcelonins donaran un exemple i una fórmula i faran enrera aquestes petites dificultats que la rutina fa grosses i que priven en molts casos a l'amateur de tenir escultures a casa.

Es aquesta una feina d'ordre pràctic que la Societat d'Escultors ha de realitzar si vol atacar de dret un dels problemes que s'oposen a l'afició a l'escultura, car quan l'afició hi és totes les dificultats es vencen, i l'afició no hi serà si l'escultura no entra a les cases; si, alhora que és un motiu de fruïció estètica, no es demostra que pot ésser i que és essencialment un tema d'ornament. Però sobretot, la nova entitat ha de fer sentir la seva veu a l'Ajuntament, qui té Barcelona sense estàtues.

Monument a Jaume I a Mallorca, inaugurat darrerament, obra de l'eminent escultor Enric Clarassó.

Maqueta de col·locació de l'estàtua de Sant Francesc. Rebull, escultor. Accèssit al Concurs Franciscà.

Aquí hi ha un altre problema a envestir, que és el de l'estatuària en els llocs públics de la ciutat. Per què no es decoren els jardins de Montjuich? Per què al Parc de la Ciutadella, que ara en Nicolau Rubió posa com un pom de flors, no hi ha d'haver estàtues? Per què en aquells dos únics brolladors que té Barcelona en el jardinet bellíssim de la Granvia, entre el passeig de Gràcia i la rambla de Catalunya, no hi ha d'haver un marbre o un bronze a cada centre?...

Cal ocupar-se d'això i fer que els bons escultors que tenim a Catalunya treballin. Cal que a les cases, als jardins, als carrers i a les places hi hagi estàtues. Cal que la Societat d'Escultors vingui a fer això proveint-se d'elements actius i d'iniciativa per a portar a realitat aquesta campanya; cal, en un mot, fer, al costat d'una exposició cada any, una acció contínua tot l'any, fins a lograr fer un públic per a l'escultura, fins a lograr que dels cabals que l'Ajuntament dona per a fer empedrats, fanals i voreres n'hi hagi uns quants a l'any per a fer escultures.

Heu's aquí quelcom d'útil a fer, i ara perdonin els fundadors de l'entitat nova que ens haguem ficat a consellers sense demanar-nos-ho.

FLAMA.

L'Exposició del dibuixant - pintor Josep Aguilera

Ha estat oberta a can Parés, darrerament, l'exposició de dibuixos i pintures d'un artista que ens era desconegut i que ens ha sorprès per la sinceritat i la força que revelen els seus dibuixos.

La tònica del seu art, un xic enllà dels corrents del dia, és la de la

fortitud, accentuada per un procediment energic. Dins d'aquest to l'artista ens dona a estones la sensació de la vida; d'una vida profunda, preocupada i melangiosa. Fins quan pinta els seus bellissims paisatges (que havia d'haver col·locat en lloc més preferent), els temes idil·lics de prades verdes amb vaques que hi pasturen, són com banyats d'aquesta melangiosa natura de l'autor.

Hom sent, enfront dels dibuixos pintures d'aquest nou pintor, que hi ha una personalitat forta i una veritable aptitud a desenrotllar. Sinceritat i esforç d'estudi únicament poden produir retrats tan justos com són alguns dels exhibits. El pintor dibuixant es tira a fons amb una mena de fúria voluntariosa, i en treu espurnes de veritat que han de comptar-se com a valors veritablement artístics. Les fórmules del seu art, poc a la moda, és possible que hagin fet passar inadvertides aquestes valors per una part del públic. Que no es descoratgi per això l'artista i que no obli el bon camí que ha emprès i el deure que té d'anar desembarassant el seu art d'una mena de sentit literari transcendentalista i pessimista que li fa nosa. Alguns dels seus dibuixos d'apuntació són la prova del que diem, car en ells, nets de tota altra preocupació que l'anotació objectiva de la cosa vista, hi ha la tònica del que ha d'ésser únicament l'obra pictòrica o el dibuix.

Saludem en Josep Aguilera, una valor que s'inicia i que de cap manera podem deixar passar inadvertida. F.

LES EXPOSICIONS

Sala Parés. — El pintor valencià Alfred Clarós ha exhibit, a la Sala Parés, una bella col·lecció de pintures en les quals s'hi observa aquell esperit d'escola que distingeix als artistes de València i condicions personals pictòriques no gens vulgars. La majoria de les teles exhibides són paisatges i platges de València amb figures. Algunes notes de París, ben atractives, completen el conjunt de l'exposició.

A la mateixa sala ha exposat el pintor Martínez Vázquez, nom conegut i prestigiós entre els deixebles de Muñoz Degrain. D'una tècnica nor al

«Paisatge del Vallès.» Una de les més belles obres de R. Martí i Alsina exhibida darrerament a les Galeries Layetanes.

mestre, hi ha notes ben fonament sentides. Les pintures exhibides són paisatges de la Serra de Gredos, de Biscaia i d'Andalusia.

Josep M.ª Moner ha exposat també al Saló Parés una sèrie de notes i paisatges de Sarrià, Centelles i la Costa Brava. Dins la tònica del just medi, aquest artista demostra condicions molt estimables. Són notables, d'entre les obres exposades, les que porten els nombres 2 i 7 del catàleg: «Verd primerenc» i «Cap al tard».

Al mateix Saló Parés ha exposat el pintor de València Teodor Andreu, professor de l'Escola de Belles Arts d'aquella ciutat. Els caràcters inconfusibles de l'escola valenciana són ben assenyalats i fins accentuats en aquest pintor, qui ofereix notes de paisatge justíssimes i temes de figures populars d'Aragó, de València i de Galícia.

Sala d'Arts Decoratives. — Al nou establiment que sota aquest títol s'ha obert a les Galeries Layetanes, exposa una sèrie d'obres, algunes de les quals són ja conegudes del públic, el pintor Agustí Ferré. Desintem al nou establiment «Arts Decoratives» (Via Layetana, 46), que dirigeix l'artista Antoni Fuster Valldeperes, moltes prosperitats.

A la Pinacoteca. — Ha tingut lloc en aquesta Sala una exposició-

venda de dibuixos de les principals escoles estrangeres i espanyoles. Ha estat una manifestació força interessant, i seria de desitjar que ella contribuís a fomentar el col·leccionisme dels dibuixos, tan poc estès entre nosaltres.

A la mateixa Sala el jove pintor Carles Valero ha exhibit una sèrie d'estudis de pintura interessants.

Pintures de Mn. J. Garriga, Pvre. a can Parés

En l'exposició que Mn. Garriga ha tingut oberta a can Parés, hi ha els fruits de la seva esforçada constància. Tanteja les tècniques, recerca la veritat, passa les febres de l'aprenentatge amb un delit que enamora i logra trossos de pintura bellíssima, com els que hi ha a la natura morta que titula «La cortina negra».

Sobretot, cal remarcar en aquesta exposició de Mn. Garriga el considerable avenç que hi ha en la seva pintura en relació a l'exhibició celebrada anteriorment. Per aquest avenç el felicitem i esperem veure les obres que promet aquest aprenentatge tan humil i ardit com és el que ara passa. F.

gent que visita les exposicions reconeixerà que en Laporta ha assolit, dins la tònica de la seva pintura, que és el producte de la seva educació artística i del seu temperament, trossos de pintura tan substanciosos com el de la figura femenina, que el pintor un xic eternit, potser, titula «El dolç record».

Del que hi hagi en aquest dolç record que evoca en l'artista la graciosa figura femenina, ni en sabem res ni interessa el públic certament. El que hi ha, sí — i això ja interessa a la crítica i al públic — és una testa exquisidament pintada, on les qualitats de pintor d'en Laporta Astort queden ben manifestes.

De les altres obres exposades no en parlem, perquè en aparèixer aquestes ratlles i ja clausurada l'exposició, seria difícil al públic recordar la nostra referència. Unes natures mortes substancioses de qualitat pictòrica, uns retrats menys sortosos potser que la noia del «Dolç record» (i es comprèn) i un nu on són vençudes amplament les dificultats que el tema pictòric comporta.

Assenyalem el nom de Laporta Astort entre els joves que avancen en llur carrera artística, i que, apart la promesa que ens guarden per a l'avenir, donen ja obres de positiu interès, que mereixen l'elogi públic, i que en aquesta ocasió ens complau retre al nostre vell amic. F.

«El Borney.» Estudi de Martí i Alsina, exhibit darrerament a les Galeries Layetanes.

Laporta Astort

Laporta Astort, en la seva darrera exposició que ha tingut lloc a la Sala Parés, ha donat una mostra eloqüent dels considerables avenços que ha fet el seu art, que és l'art difícil de pintar. L'amistat antiga que ens uneix amb l'artista podria fer dubtós de sinceritat aquest elogi; però l'avenç indicat no serà per això menys visible, i el públic intel·li-

NOTICIARI

Conferències del Prof. Josep Pijoan a Chicago

El nostre caríssim Josep Pijoan, professor d'Història de l'Art a Califòrnia, ha estat invitat a donar un curs de sis conferències al Museu de Chicago sobre temes d'art espanyol. Pijoan tractarà alguns dels punts culminants de la història artística nostra.

El programa de les seves conferències a Chicago és:

El pintor Laporta Astort.

- I. Orígens i decadència de l'art paleolític.
- II. Una província romana: «Espanya».

- III. Cristallització de l'Edat Mitjana.
- IV. Una Escola Nacional de Pintura (Escola Catalana).
- V. El Greco.
- VI. Goya.

Esperem poder donar compte de les conferències del nostre amic, que tindran lloc el present mes de març.

Una nova edició d'Arqueologia sagrada catalana de Mn. Josep Gudiol

Exhaurida totalment l'edició original de l'Arqueologia Sagrada Catalana, del sabi arqueòleg director del Museu de Vich, Mn. Josep Gudiol, que li valgué el Premi del Concurs Martorell, s'està preparant una nova edició de la mateixa totalment revisada i renovada per complert la part gràfica que es farà amb esplèndids gravats directes.

Aquest llibre, d'una utilitat capdal per tot estudi d'art religiós a Catalunya, ara ben editat com mereix, vindrà a fer honor a la nostra bibliografia artística, com ja n'hi fa la primera edició, i és d'estimar a l'empresa editorial que la publica i a la qual desitgem el millor èxit.

LAPORTA ASTORT. — «El dolç recort.» Sala Parés. (Cl. Serra.)

GASETA DE LES ARTS

Apareix quinzenalment

EDITORIAL DAVID, Corts, 460 — EDITORIAL POLIGLOTA, Petritxol, 3

Subscripció: Barcelona..... 2 ptes. al mes
 Península i Amèrica 30 » l'any
 Altres països..... 36 » »
 Número solt: De l'any corrent Ptes. 1'25
 » anterior » 2

GUIA DE LES ARTS I DELS ARTISTES

Pintors

- BAIXERAS, DIONÍS CASP, 46.
- BENET, RAFAEL MUNTANER, 1, 2.º, 1.ª
- BIOSCA, JOAQUIM DIPUTACIÓ, 310.
- CAPMANY, RAMON ESCUDELLERS, 8, TALLER.
- CARLES, D. CASP, 56.
- COLOM, JOAN CLARÍS, 99.
- ESPINAL, M. A. PROVENÇA, 362.
- JUNYENT, OLAGUER Bonavista, 22.
- MASVILA, F. Pg. S. JOAN, 133. ESTUDI
- MESTRES, FÈLIX DIPUTACIÓ, 289, 1.º
- RAURICH, NICOLAU BARCELONA, 24 (SARRIÀ)

Dibuixants-pintors

- CARDUNETS, ALEXANDRE DIPUTACIÓ, 235, 2.º, 1.ª

Escultors

- CLARASÓ, ENRIC GRANADOS, TORRA SANT FRANCESC (SARRIÀ).
- LLIMONA, JOSEP DIAGONAL, 410.
- OTERO, JAUME ARAGÓ, 329.
- VILADOMAT I MASSANES, JOSEP SARDANYOLA.

Decoració

- LENA, S. A. PL. ANTONI LOPEZ, 15, 3.º, 2.ª

Decoradors

- BADRINAS, A. NEPTÚ, 2 (GRÀCIA).
- BUSQUETS, JOAN PASSEIG DE GRÀCIA, 36.
- LLONGUERAS, JAUME .. RDA. S PERE, 36, 3.º, 1.ª
- MARCO, SANTIAGO ARAGÓ, 280.
- PALAU, JOSEP MALLORCA, 313.
- PARCERISAS I C.ª E. GRANADOS, 90
- RIGOL, RAMON DIAGONAL, 389.

Projectistes de jardins

- LLIMONA I BENET, RAFAEL CASA BALIARDA-HORTA
- RIGOL ARTUR PL. TETUÁN, 18, TENDA.

Acadèmies de dibuix i pintura

- BAIXAS Pl, 1, 1.º

Llibreries d'art

- EDITORIAL POLÍGLOTA PETRITXOL, 8.

Editors de llibres d'art

- EDITORIAL MUNTANO-LA, S. A. PL. CATALUNYA, 9.

Reportatges d'art

- SERRA, FRANCESC SALMERON, 156, 2.º

Efectes de dibuix i pintura

- GUARDIOLA, I. VALÈNCIA, 199.
- HORTA, MIQUEL AVINYÓ, 7
- TEXIDOR, MODEST RBLA. CATALUNYA, 89.
- TEXIDOR, VÍDUA E. ... RONDA SANT PERE, 16.

Antiquaris

- COSTACARVAJAL CALL, 28, PRAL.
- ESCLASANS, MARIA PIETAT, 10 DAR.ª CATED.
- GALERIA MONTLLOR .. FRENERIA, 5. » »
- QUER FARRÉS, FR.º ... PALLA, 27.
- VALENCIANO, J. CORRÍBIA, 2.

Catifes (Manufactura)

- AYMAT, TOMÀS RIUS I TAULET, 21 (SANT CUGAT DEL VALLÈS).

Ceràmica d'art

- GUARDIOLA, JOSEP MOZART, 6, 1.º, 2.ª

Construcció i decoració

- BASTÚS, QUERALTÓ I C.ª. STA. ELENA, 4 i 6.

Constructors d'obres

- OLIVA MALLOL RDA. S. PERE, 48, 2.º, 2.ª

Ebenistes

- BUSQUETS, JOAN P. GRÀCIA, 36.
- HOMAR, G. CANUDA, 4.
- ORRI, FREDERIC ARIBAU, 226.
- VAYREDA, RAIMOND... BORRELL I DIPUTACIÓ, 111

Escultura religiosa

- CAMPS ARNAU, J. M.ª ... MONTSENY, 77 (GRÀCIA).

Fusteries artístiques

- CASAS, VÍDUA DE F. ... DIPUTACIÓ, 119-121.
- TARRAGÓ, ENRIC CONSELL DE CENT, 283.

Galeries d'exposicions

- AREÑAS CORTS, 670.
- GALERIES DALMAU ... P. GRÀCIA, 62.
- GALERIES LAIETANES. CORTS, 613.
- MALMEDÉ, L. P. GRÀCIA, 68.
- PINACOTECA, LA CORTS, 644.
- SALA PARÉS (MARAGALL) PETRITXOL, 5

Joiers

- SUNYER, R. CORTS, 660.

Làmpares

- BIOSCA I BOTEY RBLA. CATALUNYA, 129.

Metalls d'art

- BIOSCA I BOTEY RBLA. CATALUNYA, 129.
- CORBERÓ, PERE ARIBAU, 103.

Miralls

- TERRÉS CAMALÓ, E. ... EXPOSICIÓ: LÀURIA, 9
- TERRÉS CAMALÓ, J. M., s. c. Tallers: VALÈNCIA, 483

Mobles moderns

- BADRINAS, A. NEPTÚ, 2 (GRÀCIA).

Papers pintats

- GUASCH, FILL DE JOSEP. RAURICH, 8.
- SÀLVIA, FILLS DE SALV... PORTAL DE L'ÀNGEL, 4

Parquets (fàbriques)

- BASTÚS, QUERALTÓ I C.ª. SANTA ELENA, 4 i 6
- CASAS, VÍDUA DE F. ... DIPUTACIÓ, 119-121.

Pedra artificial

- MINGUELL, JOAN PARÍS, 209.

Pintors decoradors

- CASALS PEYPOCH, J. ... ROGER DE FLOR, 164.
- COROMINAS, MANUEL... ASTÚRIES, 14 (GRÀCIA).

Reproduccions artístiques

- BECHINI, GABRIEL ROGER DE FLOR, 162.
- PRIU, TOMÀS CONSELL DE CENT, 368.
- RENART, J. DIPUTACIÓ, 271.

Tapisseries

- BLANCO BAÑERES, H. ... CALL, 21.

Tapissers

- BUSQUETS, JOAN PASSEIG DE GRÀCIA, 36.
- GILABERT, JOSEP PASSEIG DE GRÀCIA, 114
- LLOSA, PERFECTE BALMES, 128, TENDA.

Tapissos (Manufactura)

- AYMAT, TOMÀS RIUS I TAULET, 21 (SANT CUGAT DEL VALLÈS).

Vidres d'art

- GRANELL I C.ª ENRIC GRANADOS, 46.
- RIGALT, BULBENA I C.ª. CASANOVA, 32.
- TERRÉS CAMALÓ, E. ... EXPOSICIÓ: LÀURIA, 9
- TERRÉS CAMALÓ, J. M., s. c. Tallers: VALÈNCIA, 483

H. Blanco Bañeres

Call, 21 (Pl. S. Jaume). - Teléf. 190 A.

ALFOMBRES
TAPISSERIES
CORTINATGES
LLENCERIA

TAPISSOS PERSES I D'ESMIRNA
NUSATS A MÀ

RENART

Reproduccions
Enquadraments
d'art

Diputació, 271
Barcelona

¡GRAN ÈXIT!

RESUM

DE LA

HISTORIA GENERAL DE L'ART

per en

JOAQUIM FOLCH I TORRES

Director dels Museus d'Art i Arqueologia de Barcelona,
Ex-professor d'Història de l'Art a l'Escola Superior de
Bells Oficis

SUBSCRIPCIÓ:

a 1'50 pessetes quadern :: Dos quaderns mensuals

EDITORIAL DAVID - Corts, 460 - BARCELONA

BRONZES D'ART
FERRETERIA I METALLS PER A OBRES
LÀMPARES
INSTAL·LACIONS AIGUA I GAS

BIOSCA & BOTEY, S. L.

VENDES: TALLERS:
Rambla Catalunya, 129 Roger de Flor, 189
Telèfon 1228 G. Telèfon 1005 G.

RIGALT, BULBENA i C.

VIDRIERIA D'ART I INSTAL·LACIONS

CASANOVA, 32 (entre Corts i Sepúlveda)
TELÈF. 5343-A. BARCELONA

Areñas

FOTOGRAFIA i EXPOSICIONS

Procediments pigmentaris Venda d'obres
i objectes d'art
Gomes Antiguitats
Tintes Decoració
Carbons Mobles
Esmalts

Corts, 670 (junt al Ritz)

TALLER D'EBENISTERIA
DE

Frederic Orri

Construcció de
mobles de totes
classes

ARIBAU, 226. Barcelona
Telèfon 2091 G.

GALERIES LAYETANES

Corts Catalanes, 613 Tel. A. 4902

EXPOSICIONS D'ART

TAPISSOS
LÀMPARES
DECORACIÓ

CONSTRUCCIÓ DE MOBLES
D'ESTIL

TALLER DE TAPISSERIA I DECORACIÓ

JOSEP GILABERT

ANTIGA CASA ROSELLO

Es tallen fundes i confec-
cionen tota mena de cor-
tinatges. Especialitat en
sillons de gran confort.

Passeig de Gràcia, 114 • Telèfon 2634 G.
BARCELONA

Fusteria

Enric Tarragó

TALLER DE CONSTRUCCIONS:

Consell de Cent, 283. Teléf. 3504 A.

FÀBRICA D'ELABORAR FUSTA:

Roger de Flor, 132. Teléf. 327 S. P.

SILLÓ DE REPÓS

Patent n.º 93559

POT GRADUAR-SE A QUATRE POSICIONS
DIFERENTS i AVENTATJA EN CONFORT
I EN ECONOMIA AL SILLÓ ADJUSTABLE DE
FABRICACIÓ ANGLESA

Model A. Model B.
Tapissat amb molles | Amb coixins de miraguano

A. Badrinas

Neptú, 2 (G.) BARCELONA

G. Homar

Mobles
Làmpares
Decoració
Antiguitats

Canuda, 4 BARCELONA

Art i Mares
Presents

Sala Parés

Petritxol, 5 Teléf. 3523 A.

QUADERNS DE DIVULGACIÓ ARTÍSTICA DE LA GASETA DE LES ARTS
Director: JOAQUIM FOLCH I TORRES

EL TRESOR ARTÍSTIC DE CATALUNYA

HA SORTIT EL PRIMER QUADERN DEDICAT A

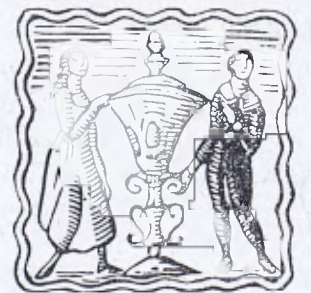
EL RETAULE DELS REVENEDORS

HA SORTIT EL SEGON QUADERN

ELS ANTICS VIDRES CATALANS ESMALTATS

Formaran aquests quaderns, en sèries, un veritable catàleg artístic monumental de Catalunya

Subscripcions a la col·lecció "GASETA DE LES ARTS"
EDITORIAL POLIGLOTA. - PETRITXOL, 8

JOIER

TEL. 813 - S.P. GRANVIA, 660

BARCELONA

CASA FUNDADA L'ANY 1835

Reproduccions artístiques
en marbre, pedra, etc.

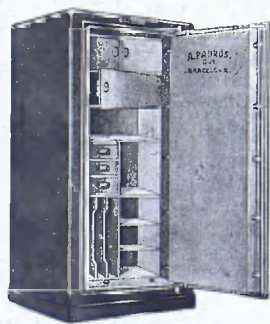
Fundició de bronzes a la cera perduda

Gabriel Bechini

TELÈFON S. P. 120

Roger de Flor, 162, i Consell de Cent, 430

Barcelona

A. PADRÓS, S. A.

Premiada a l'Exposició d'Arts Decoratives de París de 1926

ARQUES INVULNERABLES PER A CAUDALS
AMB PANY DE SECRET SENSE CLAU

PREMSES PER A COPIAR CARTES

PANYS DE SEGURETAT PER A PORTES DE PIS

BÀSCULES DE ROMANA SENSE PESOS

CAMBRES CUIRASSADES AMB COM-
PARTIMENTS (PER A BANCOS I BANQUERS)

A PROVA DE FOC, EXPLOSIUS I LLADRES

Fem tramesa de pressupostos si s'ers demane

TALLERS: VALÈNCIA, 501-503 • CASTILLEJOS, 247-249
DESPATX: RONDA SANT PERE, 21 • BARCELONA